

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2020

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ (ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Θέματα και Απαντήσεις

Επιμέλεια: Ομάδα Φιλολόγων



ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

ΩΘΗΣΗ

Αφειρηρία το μέλλον



ΓΥΜΝΑΣΙΟ / ΛΥΚΕΙΟ

ΩΘΗΣΗ

Αφειρηρία το μέλλον

<http://www.othisi.gr>

Δευτέρα, 22 Ιουνίου 2020
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΛΑΤΙΝΙΚΑ

A1. ΚΕΙΜΕΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΑ

Existimāvit ad se venīre hominem ingentis magnitudinis et faciesqualidā, similem effigiēi mortui. Quem simul aspexit Cassius, timōrem concēpit nomenque eius audīre cupīvit.

Cum Octaviānus post victoriam Actiacam Rōmam redīret, homo quidamei occurrit corvum tenens; eum instituerat haec dicere: «Ave, Caesar, victorimperātor». Caesaris multum interfuit corvum emere; itaque viginti milibus sestertium eum ēmit. Id exemplum sutōrem quendam incitavit, ut corvum docēret parem salutatiōnem. Diu operam frustra impendēbat; quotiescumque avis non respondēbat, sutor dicere solēbat «Oleum et operam perdidī».

Caecilia, uxor Metelli, dum more prisco omen nuptiāle petit filiae sorōris, ipsa fēcit omen. Nam in sacello quodam nocte cum sorōris filiā persedēbat expectabatque dum aliqua vox congruens proposito audirētur.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Νόμισε ότι ερχόταν προς αυτόν άνθρωπος πελώριου μεγέθους και με βρόμικο πρόσωπο, όμοιος με εικόνα νεκρού. Αυτόν μόλις είδε ο Κάσσιος, τον έπιασε φόβος και επιθύμησε να πληροφορηθεί το όνομά του.

Όταν ο Οκταβιανός μετά τη νίκη στο Άκτιο επέστρεψε στη Ρώμη, πήγε να τον συναντήσει κάποιος άνθρωπος κρατώντας ένα κοράκι· το είχε διδάξει να λέει τα εξής: «Χαίρε, Καίσαρα, νικητή στρατηγέ». Ο Καίσαρας ενδιαφέρθηκε πολύ να αγοράσει το κοράκι· το αγόρασε λοιπόν για είκοσι χιλιάδες σηστερτίους. Αυτό το παράδειγμα παρακίνησε κάποιον παπουτσή να μάθει σε ένα κοράκι τον ίδιο χαιρετισμό. Για πολύ καιρό μάταια κόπιαζε· κάθε φορά που το πουλί δεν απαντούσε, ο παπουτσής συνήθιζε να λέει: «Κρίμα στον κόπο μου» (ή: «έχασα το λάδι και τον κόπο μου»).

Η Καικιλία, η σύζυγος του Μετέλλου, ενώ επιδίωκε την εμφάνιση γαμήλιου οiwονού για την κόρη της αδελφής της σύμφωνα με τις πατροπαράδοτες συνήθειες, δημιούργησε η ίδια οiwονό. Καθόταν δηλαδή πολλή ώρα μια νύχτα σε κάποιο μικρό ιερό με την κόρη της αδελφής της και περίμενε μέχρι να ακουστεί κάποια φωνή που να ανταποκρινόταν στο σκοπό (τους).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Β1.

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

squalidā	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος στον συγκριτικό βαθμό
similem	: τον αντίστοιχο τύπο στον υπερθετικό βαθμό
effigiēi	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού
quidam	: τη γενική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
parem salutatiōnem	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
Diu	: τον συγκριτικό βαθμό του επιρρήματος
more prisco	: την ονομαστική του ίδιου αριθμού
omen nuptiāle	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού
sacello quodam	: την ονομαστική του ενικού αριθμού
nocte	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
aliqua	: την ονομαστική του ενικού αριθμού στο αρσενικό γένος

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

squalidā	: squalidiores
similem	: simillimum
effigiēi	: effigies
quidam	: cuiusdam
parem salutatiōnem:	parium salutationum
Diu	: diutius
more prisco	: mos priscus
omen nuptiāle	: omina nuptialia
sacello quodam	: sacellum quoddam
nocte	: noctium
aliqua	: aliqui

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Β2.

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα:

existimāvit	: το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
venīre	: τη δοτική του γερονδίου
aspexit	: το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην άλλη φωνή
concēpit	: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην άλλη φωνή
cupīvit	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
redīret	: τη γενική του ενικού αριθμού της μετοχής του ενεστώτα στο γένος του υποκειμένου
instituerat	: την αφαιρετική του σουπίου
dicere (το πρώτο του κειμένου):	το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
Ave	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα
interfuit	: το απαρέμφατο του ενεστώτα
emere	: το απαρέμφατο του παρακειμένου στην ίδια φωνή
docēret	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
petit	: την αφαιρετική του γερονδίου
fēcit	: το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην άλλη φωνή
persedēbat	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

existimāvit	: existimavissemus
venire	: veniendo
aspexit	: aspicereris (aspicerere)
concēpit	: concipere
cupīvit	: cupient
redīret	: redeuntis
instituerat	: institutu
dicere (το πρώτο του κειμένου):	dic
Ave	: avete
interfuit	: interesse
emere	: emisse

docēret	: docuissetis
petit	: petendo
fēcit	: fieret
persedēbat	: persederint

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Γ1

Γ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

magnitudinis	: είναι	στο
effigiēi	: είναι	στο.....
Caesaris	: είναι	στο
milibus	: είναι	στο.....
filiae	: είναι	στο

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

magnitudinis	: γενική της ιδιότητας στο «hominem» (σε γενική πτώση επειδή η ιδιότητα είναι μόνιμη)
effigiēi	: δοτική αντικειμενική (ή: δοτική ως συμπλήρωμα) στο επίθετο «similem»
Caesaris	: γενική που δηλώνει το ενδιαφερόμενο πρόσωπο στο ρήμα «interfuit»
milibus	: αφαιρετική (οργανική) της (συγκεκριμένης) αξίας στο ρήμα «emit»
filiae	: δοτική προσωπική χαριστική στο ρήμα «petit»

Γ1β. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική:

«Id exemplum sutōrem quendam incitavit».

Μονάδες 5

Σύνολο μονάδων 15

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Sutor quidam eo exemplo incitatus est.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Γ2

Γ2α. «... ut corvum docēret parem salutatiōnem»

«... dum aliqua vox congruens proposito audirētur»:

για καθεμία από τις παραπάνω δευτερεύουσες προτάσεις να αναγνωρίσετε το είδος της (μονάδες 2), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 4) και να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδες 2).

Μονάδες 8

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

«**ut corvum docēret parem salutatiōnem**»: δευτερεύουσα βουλητική πρόταση ως έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα «*incitavit*» της κύριας πρότασης «*Id exemplum sutōrem quendam incitavit*». Εισάγεται με τον βουλητικό σύνδεσμο «*ut*», γιατί είναι καταφατική, εκφέρεται με υποτακτική, όπως όλες οι βουλητικές προτάσεις, γιατί το περιεχόμενό τους είναι απλώς επιθυμητό· συγκεκριμένα χρόνου παρατατικού (*doceret*), γιατί το ρήμα της κύριας πρότασης είναι ιστορικού χρόνου (*incitavit*: παρακείμενος με σημασία αορίστου) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν (ιδιόμορφη ακολουθία χρόνων). Η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με την δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της.

«**dum aliqua vox congruens proposito audirētur**»: δευτερεύουσα χρονική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα «*expectabat*» της κύριας πρότασης «*expectabatque*». Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο «*dum*», εκφέρεται με υποτακτική, γιατί η πράξη περιγράφεται ως προσδοκία ή επιδίωξη· συγκεκριμένα χρόνου παρατατικού (*audiretur*), επειδή το ρήμα εξάρτησης (*expectabat*) είναι ιστορικού χρόνου και δηλώνει το υστερόχρονο σε σχέση με το ρήμα «*expectabat*».

Γ2β. «**Quem simul aspexit Cassius, timōrem concēpit**» (μονάδες 3)

«**Caecilia, uxor Metelli, dum more prisco omen nuptiale petit filiae sorōris, ipsa fēcit omen**» (μονάδες 2):

να συμπύξετε τις δευτερεύουσες προτάσεις των παραπάνω χωρίων σε μετοχές.

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Quo (= eo) aspecto Cassius timorem concepit.

Caecilia, uxor Metelli, petens omen nuptiale more prisco filiae sororis, ipsa fecit omen.

Γ2γ. «Caecilia, uxor Metelli»: να μετατρέψετε την παράθεση σε ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση.

Μονάδες 2

Σύνολο μονάδων 15

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Caecilia, quae uxor Metelli erat.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Στα θέματα των Λατινικών ζητείται μετάφραση από τα διδαγμένα κείμενα 14, 29, 38 του σχολικού εγχειριδίου. Τα ζητούμενα που αφορούν τη γραμματική καλύπτουν ευρύ φάσμα της εξεταστέας ύλης και απαιτούν προσοχή στην απάντησή τους. Οι συντακτικές παρατηρήσεις στηρίζονται στη θεωρία του σχολικού βιβλίου, προϋποθέτουν όμως επαρκή προετοιμασία και συνδυαστική ικανότητα από την πλευρά των υποψηφίων. Συνοψίζοντας, τα θέματα απευθύνονται σε καλά προετοιμασμένους που έχουν εμπεδώσει τη θεωρία της γραμματικής και του συντακτικού.